

Anu Vehviläinen /kesk ym.: Lakialoite perusopetuslaiksi

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoite liittyy hallituksen esitykseen koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi. Aloite on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykseen 86/1997 vp sisältyvään perusopetuslakiin.

Lakialoitteessa ehdotetaan, että lapsella on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna oikeus saada esiopetusta.

Aloitteen mukaan kunta voi päättää itsenäisesti järjestetäänkö esiopetus kunnassa päivähoidon vai peruskoulun yhteydessä. Lapsen osallistumisesta esiopetukseen päättää lapsen huoltaja. Esiopetus on maksutonta.

Oikeus maksuttomaan esiopetukseen tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1999.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Aloitteen mukaan kunnat olisivat velvollisia järjestämään perusopetuksen lisäksi myös perusopetusta edeltävää esiopetusta. Hallituksen esitys ei tähän velvoita.

Lakialoitteen mukaan kunta voi päättää itsenäisesti, järjestetäänkö esiopetus perusopetuksen, päivähoidon vai molempien yhteydessä. Esiopetuksen ulottaminen kerralla koko ikäluokkaan vaatii joustavuutta erityisesti kunnilta. Siksi on järkevää, että kunta omat erityisolosuhteensa huomioon ottaen päättää siitä, mikä taho esiopetuksen järjestää. Hallituksen esityksen mukaan esiopetuksen järjestäminen peruskoulussa edellyttää asianomaisen ministeriön eli opetusministeriön lupaa.

Opetuksen järjestämisvelvollisuus koskee myös vaikeimmin kehitysvammaisia lapsia.

Tasa-arvoa koulutukseen

Vuoden 1996 alusta lukien kunnat ovat olleet lasten päivähoidosta annetun lain perusteella

velvollisia järjestämään päivähoidon kaikille lapsille, jotka eivät ole oppivelvollisia. Vuonna 1996 noin 60 % 6-vuotiaista osallistui esiopetukseen. Suurin osa esiopetuksesta annetaan osana lasten päivähoitoa. Päivähoidon piirissä olevia esikoululaisia on noin 33 000 lasta. Peruskoulun yhteydessä esiopetusta saa noin 5 000 lasta.

Esiopetuksen järjestäminen lakialoitteen esittämällä tavalla edistäisi erityisesti koulutuksen tasa-arvoa. Vaikka tällä hetkellä yli puolet 6-vuotiaista osallistuu esiopetukseen, ovat alueelliset erot todella suuret. Uudenmaan 6-vuotiaista 70 % saa esiopetusta, kun Pohjois-Karjalassa vain 34 % on esiopetuksen piirissä. Suomessa koulutuksen tasa-arvo on ollut johtava koulutuspoliittinen periaate. Paras esimerkki tästä on suomalainen peruskoulu. Esiopetuksen ulottaminen kaikkien oikeudeksi on luonteva jatko koulutuksen tasa-arvolle.

Nykyinen tilanne on perheiden kannalta eriarvoinen myös siksi, että päivähoidon piirissä annettava esiopetus on maksullista, kun taas peruskoulun yhteydessä annettava esiopetus on maksutonta. Aloite korjaa tämän epäkohdan.

Esiopetus tasoittaa tietä kouluun

Esiopetuksen tavoitteena on lasten oppimis- edellytysten parantaminen sekä kehitys- ja oppimiserojen tasoittaminen. Esiopetus edesauttaa joustavaa siirtymistä varhaiskasvatuksen piiristä alkuopetukseen.

Esiopetuksen toteuttaminen koko ikäluokalle mahdollistaisi esiopetuksen sisällön suunnitelmallisen kehittämisen. Näin voitaisiin myös nykyistä paremmin kehittää varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen integrointia yhteistyössä koulujen ja päiväkotien kanssa.

Suomi on Turkin ohella ainoa Euroopan maa, missä 6-vuotiaat eivät ole kokonaisuudessaan esiopetuksen tai koulun piirissä. Monissa Euroopan maissa lapset menevät 6-vuotiaina kouluun

ja saavat esiopetusta jo tätä ennen. Sen sijaan, että Suomessa lähdetäisiin alentamaan koulun aloitusikä, on lapselle annettava mahdollisuus maksuttomaan esiopetukseen.

Hallitus on korostanut useissa yhteyksissä elinikäisen oppimisen tärkeyttä. Myös tästä näkökulmasta katsoen aloitteen mukainen esiopetusratkaisu on perusteltu.

Esiopetuksen viikkotuntimäärästä tulee säätää tarkemmin asetuksella ottaen huomioon paikalliset olosuhteet. Esiopetusta tulee järjestää kuitenkin vähintään 14 tuntia viikossa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Perusopetuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala ja tavoitteet

1 §

Soveltamisala

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

Lisäksi laissa säädetään pääsääntöisesti oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna annettavasta esiopetuksesta ja maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Osana kunnan järjestämää päivähoitoa annettavaan tämän lain mukaiseen esiopetukseen sovelletaan lisäksi, jollei tässä laissa tai sen nojalla asetuksella toisin säädetä taikka niiden nojalla määrätä, mitä lasten päivähoitosta annetussa laissa (36/1973) ja sen nojalla asetuksella säädetään.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

2 ja 3 §

(Kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

2 luku

Kunta opetuksen järjestäjänä

4 §

Velvollisuus järjestää perusopetusta

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisille perusopetusta sekä lapsille, jotka eivät vielä ole oppivelvollisia, perusopetusta edeltävää esiopetusta. Kunta voi järjestää tässä laissa tarkoitettut palvelut itse tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa taikka hankkimalla ne 7 ja 8 §:ssä tarkoitettulta perusopetuksen järjestäjältä. Kunta voi hankkia esiopetuspalvelut myös muulta kuin edellä tarkoitettulta julkiselta tai yksityiseltä päivähoitopalvelujen tuottajalta.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

Kunta, jossa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä asukkaita, on velvollinen järjestämään perusopetuksen ja esiopetuksen erikseen kumpakin kieliryhmää varten.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

5 §

Lisäopetuksen ja perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen

Kunta voi järjestää lisäopetusta ja perusopetukseen valmistavaa opetusta.

6 §

Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti ja liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee ottaa lisäksi huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää hyväkseen kunnan järjestämiä päivähoitopalveluita.

Kunta osoittaa oppivelvolliselle koulun tai muun soveltuvan paikan ja esiopetusta saavalle oppilaalle koulun tai lasten päivähoidosta annetun lain 1 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua hoitopaikan, jossa annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen järjestämään opetusta. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

7—9 §

(Kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

10 §

Opetuskieli

Perusopetuksessa ja esiopetuksessa opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan antaa muulla kuin edellä mainitulla oppilaan omalla kielellä, jos se ei vaaranna oppilaan mahdollisuutta seurata opetusta.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

11—26 §

(Kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

26 a §

Oikeus esiopetukseen

Lapsella on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna oikeus saada esiopetusta. Esiopetukseen osallistumisesta päättää huoltaja.

27—48 §

(Kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

9 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

49 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

Esiopetusta koskevat säädökset tulevat voimaan 1 päivänä elokuuta 1999.

(3 ja 4 mom. kuten 2 ja 3 mom. hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

50—56 §

(Kuten hallituksen esityksessä 86/1997 vp)

Helsingissä 30 päivänä toukokuuta 1997

Anu Vehviläinen /kesk
Aapo Saari /kesk
Markku Vuorensola /kesk
Esko-Juhani Tennilä /va-r
Kyösti Karjula /kesk
Matti Ryhänen /kesk
Eero Lämsä /kesk

Maria Kaisa Aula /kesk
Toimi Kankaanniemi /skl
Hannu Takkula /kesk
Anneli Jäätteenmäki /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Raimo Liikkanen /kesk
Aino Suhola /kesk

Liisa Hyssälä /kesk
Hannes Manninen /kesk
Mikko Kuoppa /va-r
Ossi Korteniemi /kesk
Johannes Leppänen /kesk
Annikki Koistinen /kesk
Jorma Huuhtanen /kesk

Esko Aho /kesk
Matti Väistö /kesk
Raimo Vistbacka /ps
Timo Järvilahti /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Juha Korkea-aho /kesk
Armas Komi /kesk
Sulo Aittoniemi /kesk
Tauno Pehkonen /skl
Päivi Räsänen /skl

Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Markku Lehtosaari /kesk
Vuokko Rehn /kesk
Matti Vanhanen /kesk
Pauli Saapunki /kesk
Juhani Alaranta /kesk
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Veijo Puhjo /va-r
Risto Kuisma /nuors
Bjarne Kallis /skl

Hannu Kemppainen /kesk
Risto Penttilä /nuors
Seppo Kääriäinen /kesk
Markku Koski /kesk
Juha Rehula /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Maija-Liisa Veteläinen /kesk
Pertti Virtanen /evir
Jukka Tarkka /nuors
Timo Kalli /kesk